

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України щодо приведення у відповідність до законодавства ЄС умов
непрямого оподаткування учасників ринку електричної енергії»

1. Мета

Проект Закону України розроблено з метою виконання кроку 10.6 Плану України, який схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р (з урахуванням змін, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.06.2026 № 567-р) (далі – План України), шляхом приведення норм податкового законодавства України в частині непрямого оподаткування операцій з постачання електричної енергії у відповідність до положень Директиви Ради 2006/112/ЄС від 28.11.2006 про спільну систему податку на додану вартість (далі – Директива Ради 2006/112/ЄС), Директиви Ради (ЄС) 2020/262 від 19 грудня 2019 року про загальний режим акцизного податку (нова редакція) (далі – Директива 2020/262) та Директиви Ради 2003/96/ЄС від 27 жовтня 2003 року про реструктуризацію рамок Співтовариства щодо оподаткування енергетичних продуктів та електроенергії (далі – Директива 2003/96).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Кроком 10.6 Плану України передбачено внесення змін до Податкового кодексу України та до Митного кодексу України про зміну режиму непрямого оподаткування учасників ринку електроенергії з метою сприяння об'єднанню ринків на добу наперед і внутрішньодобових ринків з ринками на добу наперед і внутрішньодобовими ринками суміжних держав та операцій, пов'язаних з експортом та імпортом електроенергії згідно з принципами законодавства Енергетичного Співтовариства, запровадженого рішенням Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 15.12.2022 № D/2022/03/MC–EnC.

Національною програмою адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), схваленою постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 № 438, у частині переговорного розділу 16 «Оподаткування» передбачено імплементацію положень Директиви Ради 2006/112/ЄС, Директиви 2020/262 та Директива 2003/96 в національне податкове законодавство в цілому, в тому числі положень, якими врегульовано особливості оподаткування податком на додану вартість та акцизним податком операцій з постачання електричної енергії.

3. Основні положення проекту акта

Проектом Закону України передбачено внесення змін до Податкового кодексу України, якими запроваджуються особливості оподаткування податком на додану вартість та акцизним податком операцій, пов'язаних із постачанням електричної енергії, а саме:

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC0030400000065FC2E00F2CFE700

Підписувач Марченко Сергій Михайлович

Дійсний з 29.08.2025 15:00:00 по 29.08.2027 15:00:00

Міністерство фінансів України

11310-03-3/28475 від 01.10.2026

Щодо податку на додану вартість

- запропоновано визначення термінів «оподатковувана особа», «оподатковуваний дилер»;
- передбачено ведення реєстру оподатковуваних дилерів;
- визначено місце постачання електричної енергії за місцем її споживання;
- застосовано принцип зворотного нарахування податку на додану вартість по операціях з постачання електричної енергії оподатковуваним дилерам;
- імпорт електричної енергії на територію України звільнено від оподаткування податком на додану вартість.

Щодо акцизного податку

- запропоновано визначення термінів «реалізація електричної енергії» та «кінцеве споживання електричної енергії»;
- приведено до вимог законодавства ЄС ставку акцизного податку з електричної енергії, а саме пропонується ставку акцизного податку з електричної енергії встановити у мегават-годинах, розмір ставки 2,8 євро за МВт*год (мінімальний рівень передбачений Директивою 2003/96 – 1,0 євро за МВт*год);
- запропоновано встановити платників податку, об'єкт оподаткування, виключення, що не є об'єктом оподаткування, порядок обчислення та строки сплати податку.

Крім того, проектом Закону України пропонується визначення термінів «територія України», «Держава-член, територія Держави-члена», «інша держава-член», «третя держава територія Співтовариства», «територія Співтовариства», застосування яких обумовлено імплементацією положень Директиви Ради 2006/112/ЄС до національного податкового законодавства.

У разі прийняття законопроекту Закон набиратиме чинності з дати набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі.

4. Правові аспекти

Акти законодавства та нормативно-правові акти, що діють у відповідній сфері суспільних відносин:

Податковий кодекс України;

Національна програма адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 01.04.2026 № 438;

План України, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р (з урахуванням змін, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.06.2026 № 567-р).

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація норм законопроекту не потребуватиме додаткового фінансування з Державного бюджету України в поточному бюджетному періоді.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект постанови не потребує публічних консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не надсилався на розгляд Науковому комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У законопроекті відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Законопроект містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції. Зокрема, ним упроваджено в національне законодавство положення Директиви Ради 2006/112/ЄС, Директиви 2020/262 та Директива 2003/96.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи законопроекту не проводилися.

8. Прогноз результатів

Реалізація положень законопроекту за предметом правового регулювання не матиме безпосереднього впливу на ринкове середовище, розвиток окремих регіонів; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами.

Водночас прийняття акта сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань України перед Європейським Союзом та підвищенню ефективності непрямого оподаткування операцій з постачання електричної енергії.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО

— _____ 2026 р.